

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

ORIGINALAS

ORGANIZATORIUS

UAB „KREKENAVOS AGROFIRMA“

OBJEKTAS

**KALAKUTIENOS PERDIRBIMO PADALINIO EKSPLOATACIJA,
VASAROS G. 1, SKRIAUDUČIO K., PATAŠINĖS SEN.,
MARIJAMPOLĖS SAV.**

DOKUMENTO RENGĖJAS

UAB „Aplinkos vadyba“

 +370 5 204 5139

 +370 613 22747

 info@aplinkosvadyba.lt

 www.aplinkosvadyba.lt

Adresas korespondencijai

 Manufaktūrų g. 20-212,
11342 Vilnius

Registracijos adresas

 Vilkpėdės g. 22,
03151 Vilnius

j.k. 300513582
PVM m. k. LT100003527619

Rengėjai:

Jurgita Murauskienė, aplinkos apsaugos skyriaus vadovė

Kornelijus Klinga, aplinkos apsaugos projektų vadovas

Rimas Šiaulytis, visuomenės sveikatos specialistas

TURINYS

1. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ORGANIZATORIUS	4
2. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS RENGĖJAS	4
3. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ANALIZĖ	4
3.1. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas, ekonominės veiklos rūšies kodas	4
3.2. Planuojamos ūkinės veiklos pajėgumas, gaminama produkcija (teikiamos paslaugos), gaminamų produktų (teikiamų paslaugų) paskirtis, naudojamos medžiagos, žaliavos, gamtiniai, energiniai ištekliai	4
3.3. Ūkinėje veikloje naudojamų technologijų aprašymas, esamų ir planuojamų statinių ir įrenginių išdėstymo planas	5
3.4. Ūkinės veiklos vykdymo terminai ir eiliškumas, ūkinės veiklos vykdymo trukmė	8
3.5. Informacija, kokiuose ūkinės veiklos etapuose atliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas.....	8
3.6. Siūlomos planuojamos ūkinės veiklos alternatyvos.....	9
4. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VIETOS ANALIZĖ	9
4.1. Planuojamos ūkinės veiklos vieta (adresas) pagal administracinius teritorinius vienetus, jų dalis ir gyvenamąsias vietas; teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla, ne senesnis kaip 3 metų žemėlapis su gretimybėmis, esamos ir suplanuotos gretimybės, teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla, svarba aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos saugos, ekonominiu, visuomeniniu ar kt. požiūriais, objektai, kuriems nustatytos sanitarinės apsaugos zonos, informacija apie sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymą ir įregistravimą, kita svarbi informacija	9
4.2. Žemės sklypo, kuriame planuojama ūkinė veikla, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas (-ai), žemės sklypo plotas, žemės sklypui nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.	10
4.3. Vietovės infrastruktūra.....	11
4.4. Ūkinės veiklos vietos (žemės sklypo) įvertinimas atsižvelgiant į greta ir aplink planuojamą ūkinę veiklą, esančias, planuojamas ar suplanuotas gyvenamųjų pastatų, visuomeninės paskirties, rekreacines ar kitas teritorijas, statinius, pastatus, objektus, nrodytus Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje, ar kitus visuomenės sveikatos saugos požiūriu reikšmingus objektus.....	12
5. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VEIKSNIŲ, DARANČIŲ ĮTAKĄ VISUOMENĖS SVEIKATAI, TIESIOGINIO AR NETIESIOGINIO POVEIKIO KIEKYBINIS IR KOKYBINIS APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS	13
5.1. Planuojamos ūkinės veiklos cheminės taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas.....	13
5.2. Galimas planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, atsižvelgiant į ūkinės veiklos metu į aplinką skleidžiamus kvapus.....	14
5.3. Fizikinės taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas	14
6. PRIEMONIŲ, KURIOS PADĖS IŠVENGTI AR SUMAŽINTI NEIGIAMĄ PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKĮ VISUOMENĖS SVEIKATAI, APRAŠYMAS BEI JŲ PASIRINKIMO ARGUMENTAI	16
7. ESAMOS VISUOMENĖS SVEIKATOS BŪKLĖS ANALIZĖ	16
7.1. Vietovės gyventojų demografiniai rodikliai	16
7.2. Gyventojų sergamumo rodiklių analizė	16
7.3. Gyventojų rizikos grupių populiacijoje analizė	16
7.4. Gyventojų demografinių ir sveikatos rodiklių palyginimas su visos populiacijos duomenimis.....	18
7.5. Planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatos būklei.....	18
8. SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBŲ NUSTATYMO ARBA TIKSLINIMO PAGRINDIMAS	18
9. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO METODŲ APRAŠYMAS	19

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

9.1. Panaudoti kiekybiniai ir kokybiniai poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodai ir jų pasirinkimo pagrindimas	19
9.2. Galimi vertinimo netikslumai ar kitos vertinimo prielaidos.....	19
10. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO IŠVADOS.....	20
11. SIŪLOMOS SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBOS.....	20
12. REKOMENDACIJOS DĖL POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO STEBĖSENOS, EMISIJŲ KONTROLĖS IR PAN.	20

1. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ORGANIZATORIUS

Pavadinimas: UAB „Krekenavos agrofirma“
Adresas: Mantvilonių k. 1, Mantvilonių k., Kėdainių r.
Įmonės kodas: 168586873
Telefonas: +370 347 77200
El. p.: info@krekenavos.lt

2. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS RENGĖJAS

Pavadinimas: UAB „Aplinkos vadyba“
Registracijos adresas: Vilkpėdės g. 22, Vilnius
Adresas korespondencijai: Manufaktūrų g. 20-212, Vilnius
Įmonės kodas: 300513582
Telefonas: +370 5 204 51 39
El. p.: info@aplinkosvadyba.lt

Kontaktinis asmuo: Kornelijus Klinga, mob. +370 640 35061.
Ataskaitą parengė: Kornelijus Klinga, Jurgita Murauskienė, Rimas Šiaulys.
Juridinio asmens licencija Nr. VSL-358.
Fizinio asmens visuomenės sveikatos peržiūros specialisto licencija Nr. 0263-MH/SE/PV-09.

3. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ANALIZĖ

3.1. *Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas, ekonominės veiklos rūšies kodas*

Ūkinės veiklos pavadinimas – **Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija, Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav..**

Įmonės veikla vykdoma pagal ekonominės veiklos rūšies kodą: 10.11 – Mėsos perdirbimas ir konservavimas, pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK 2 red.), patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DJ-226 „Dėl ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.

3.2. *Planuojamas ūkinės veiklos pajėgumas, gaminama produkcija (teikiamos paslaugos), gaminamų produktų (teikiamų paslaugų) paskirtis, naudojamoms medžiagoms, žaliavoms, gamtiniai, energiniai ištekliai*

Ūkinė veikla – kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija vykdoma vieno žemės sklypo teritorijoje. Iš atsakingai atrinktų patikimų tiekėjų įmonė perka kalakutus, juos skerdykia, kalakutieną išpjausto, dalį kalakutienos parduoda šviežią, iš kitos dalies, priklausomai nuo rinkos poreikio, gamina įvairius pusgaminius, virtus, rūkytus gaminius. Produkcija pakuojama ir parduodama mažmeninėje ir didmeninėje rinkoje. Pagal esamus skerdyklos, mėsos perdirbimo linijų parametrus, darbuotojų išteklius, įrenginio pajėgumas – 6935 t/m. (19 t/d.) kalakutienos skerdyklos. Ateityje pajėgumo didinti neplanuojama. UAB „Krekenavos agrofirma“ kalakutienos perdirbimo padalinyje iš viso dirba 125 darbuotojai, kurių didžioji dalis - vietos gyventojai. Darbas pamaininis, per parą daugiausia dirba 70 darbuotojų.

Naudojamos medžiagos, žaliavos, gamtiniai, energiniai ištekliai

Per metus sunaudojama iki 30 000 m³ geriamosios kokybės vandens. Katilinė kūrenama gamtinėmis dujomis, 1200 MW/h per metus. Elektros energijos poreikis įmonės gamybinėje ir ūkinėje veikloje yra 3000 MWh/m. Ateityje neplanuojama didinti elektros suvartojimą. Ūkinės veiklos metu nepavojingosios ir pavojingosios atliekos naudojamos nėra. Ūkinės veiklos metu naudojami žaliavų ir pagalbinių medžiagų kiekiai pateikti 3.2.1 lentelėje.

3.2.1 lentelė. Naudojamos žaliavos ir papildomos medžiagos

Eil. Nr.	Žaliavos arba medžiagos pavadinimas	Naudojamas kiekis, t/m.	Kiekis, vienu metu laikomas vietoje, t	Saugojimo būdas
1	2	3	4	5
1.	Kalakutai	4000	11	Nesaugoma, atvežus patenka į skerdyklą
2.	Kalakutienos skerdena	3200	8,8	Nesaugoma, atvežus patenka į žaliavos šaldytuvo patalpą, iš kurios, prisitaikant prie išpjaustymo linijos darbo greičio, transportuojama į mėsos išpjaustymo patalpą
3.	Etiketės	0,2	0,04	Sausoje patalpoje su ventiliacija, apsaugotoje nuo tiesioginių saulės spindulių
4.	Popierinės ir kartoninės pakavimo medžiagos	2,3	1,0	Sausoje patalpoje su ventiliacija, apsaugotoje nuo tiesioginių saulės spindulių
5.	Plastikinės pakavimo medžiagos	42	8	Sausoje patalpoje su ventiliacija, apsaugotoje nuo tiesioginių saulės spindulių
6.	Medinės paletės	56	2	Lauko sąlygomis, po stogu
7.	Plovikliai	3,4	1,0	Originalioje pakuotėje vertikaliajoje padėtyje rakinamoje, nuo tiesioginės saulės ir šilumos šaltinių apsaugotoje sausoje, gerai ventiliuojamoje patalpoje
8.	Dezinfektantai	3,0	0,2	Originalioje pakuotėje vertikaliajoje padėtyje rakinamoje, nuo tiesioginės saulės ir šilumos šaltinių apsaugotoje sausoje, gerai ventiliuojamoje patalpoje
9.	Pakavimo dujos	1,2	0,05	Nesaugoma, pakavimo dujos, atgabentos į įmonę, iš karto naudojamos
10.	Kompresorinė alyva	1,5	0,01	Originalioje pakuotėje vertikaliajoje padėtyje rakinamoje, nuo tiesioginės saulės ir šilumos šaltinių apsaugotoje sausoje, gerai ventiliuojamoje patalpoje
11.	Šaldymo agentas amoniakas	4,5	-	Nesaugoma, šaldymo agentas, atgabentas į įmonę, iš karto naudojamas

3.3. Ūkinėje veikloje naudojamų technologijų aprašymas, esamų ir planuojamų statinių ir įrenginių išdėstymo planas

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija vykdoma vieno žemės sklypo teritorijoje, adresu Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.. Žemės sklypo, kuriame vykdoma ūkinė veikla, bendras plotas yra 5,3994 ha. Žemės sklypo kadastro numeris ir kadastro vietovės pavadinimas: Nr. 5114/0005:88 Baraginės k. v. Unikalus daikto Nr. 5114-0005-0088. Žemės sklypo paskirtis – Kita. Žemės sklypo naudojimo būdas – Komercinės paskirties objektų teritorijos. Žemės sklypas nuosavybės teise priklauso UAB „Krekanavos agrofirma“.

Kalakutų skerdykla. Kalakutų gabenimas ir priėmimas į skerdyklą apima keletą procedūrų, užtikrinančių gyvūnų saugumą ir gerovę bei proceso efektyvumą:

- ✓ Prieš kraunant kalakutus į autotransporto priemones, jos išvalomos ir dezinfekuojamos, kad būtų išvengta ligų plitimo. Tai labai svarbu laikantis biologinio saugumo priemonių reikalavimų;

- ✓ Kalakutai pakraunami į autotransporto priemonės specialiuose konteineriuose, skirtuose patogiai ir saugiai laikyti juos transportuojant. Su kalakutais elgiamasi atsargiai, vengiant streso ir sužeidimų, kas atitinka (EB) Nr. 853/2004¹ reikalavimus naminių paukščių vežimui;
- ✓ Autotransporto priemonės aprūpintos tinkama ventiliacija ir apsauga nuo oro sąlygų, kad būtų užtikrinta kalakutų gerovė gabenimo metu;
- ✓ Prieš leidžiant iškrauti atvežtus kalakutus, skerdyklos darbuotojai patikrina autotransporto priemonės, kad įsitikintų, jog jos atitinka biologinio saugumo ir saugos standartus. Atvežti paukščiai iškraunami uždaroje patalpoje 1-2;
- ✓ Kalakutai iš transporto priemonių perkeliama į skerdyklos laikymo vietas. Prieš pradėdant skerdimą atliekamas kalakutų sveikatos patikrinimas siekiant įsitikinti, ar jie tinkami perdirbti. Po patikrinimo kalakutai patenka į skerdimo liniją 1-4;
- ✓ Iškrovus kalakutus autotransporto priemonės yra kruopščiai išvalomos, išplaunamos ir dezinfekuojamos patalpoje 1-3, kad būtų išlaikytos higienos normos ir būtų išvengta patogenų plitimo.

Kalakutų skerdyklos patalpos suskirstytos į „nešvariąją“ ir „švariąją“ zonas. Tai labai svarbu siekiant sumažinti užteršimo riziką, laikytis higienos standartų ir užtikrinti gaminamų kalakutienos produktų saugą ir kokybę:

- ✓ „Nešvariojoje“ zonoje 1-4 vyksta kalakutų priėmimas, apsvaiginimas elektros srove, skerdimas, nukraujinimas, plikimas, plunksnų pešimas. Palaikoma apie + 20 °C aplinkos temperatūra;
- ✓ „Švariojoje“ zonoje 1-5 kalakutai išdorojami palaikant +15 °C temperatūrą, skerdena atvėsinama 8-12 val. iki +4 °C temperatūros, skerdena išpjauostoma, pakuojama ir iki išgabenimo arba tiekimo į perdirbimo linijas laikoma atšaldyta 0-+4 °C temperatūros, kas atitinka (EB) Nr. 853/2004 reikalavimus naminių paukščių skerdimui.

Skerdimo atliekos - šalutiniai gyvūniniai produktai (ŠGP). Tai skerdimo, apdorojimo, perdirbimo atliekos, netinkamos žmonių maistui (kraujas, plunksnos, kaulai, oda, virškinamojo trakto turinys ir kt.). Atliekos surenkamos į atitinkamą tarą ir paruošiamos išvežimui iš įmonės teritorijos, laikant jas šaldytuve patalpoje 1-6. ŠGP laikomi žemesnėje kaip 0 °C temperatūroje ne ilgiau kaip 7 paras iki išgabenimo į utilizavimo įmonę.

Pabaigus skerdimo procesą vykdomas patalpų valymas. Valymo procesas prasideda nuo sauso valymo, kad nuo paviršių būtų pašalintos palaidos šiukšlės, plunksnos ir nešvarumai. Po to paviršiai nuplaunami vandeniu su aukšto slėgio aparatais ir plovikliu, kad būtų pašalinti likę nešvarumai ir organinės medžiagos. Tuomet paviršiai dezinfekuojami, kad būtų sunaikintos likusios bakterijos, virusai ar kiti patogenai. Dezinfekavimo priemonės naudojamos pagal gamintojo nurodymus ir leidžiamos ant paviršių išlikti nurodytą sąlyčio laiką, kad būtų užtikrintas efektyvumas. Po dezinfekavimo paviršiai kruopščiai nuplaunami švariu vandeniu, kad būtų pašalinti dezinfekavimo priemonių likučiai ir būtų išvengta cheminio maisto produktų užteršimo. Visiems paviršiams leidžiama išdžiūti ore arba nusausinami švariais vienkartiniais rankšluosčiais, kad būtų išvengta pelėsių ir bakterijų augimo. Užtikrinamas tinkamas vėdinimas, kad būtų išvengta drėgmės kaupimosi, kas gali paskatinti mikrobų augimą. Įmonėje vedami valymo veiklos įrašai, įskaitant naudojamas valymo priemones, dezinfekavimo priemonių sąlyčio laiką. Šie įrašai padeda įrodyti, kad laikomasi maisto saugos taisyklių.

Mėsos perdirbimo cechas. Į mėsos perdirbimo cechą patenka iki 0-+4 °C temperatūros atšaldyta kalakutiena iš nuosavos skerdyklos ir iš išorės tiekėjų. Ceche vykdomi gamybos procesai:

- ✓ Šviežios kalakutienos gamybos procesas. Kalakutiena pakuojama, sušaldoma iki -18 °C, ženklinama ir laikoma iki realizavimo. Pagaminti produktai – šviežia kalakutiena;
- ✓ Mechanškai atskirtos mėsos (MAM) gamybos procesas. Po rankinio paukščių skerdenų išpjauostymo, ant kaulų dar lieka maistui tinkamos mėsos likučiai. Kaulai su mėsos likučiais yra susmulkinami ir separuojami per specialų sietelį, kurio dėka kaulai ir jų dalys lieka, o mėsos

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus.

žaliava praeina. Gaunama tyrės pavidalo mėsos masė, rinkoje naudojama pirmos ir antros rūšies mėsos gaminiams gaminti. Ši kalakutienos masė pakuojama, sušaldoma iki -18 °C, ženklinama ir laikoma iki realizavimo. Pagaminti produktai – mechaniškai atskirta mėsa;

- ✓ Smulkintos mėsos gamybos procesas. Mėsa malama ir prieskoniuojama, sušaldoma iki -18 °C, ženklinama ir laikoma iki realizavimo. Pagaminti produktai – smulkinta mėsa ir faršas;
- ✓ Mėsos pusgaminių gamybos procesas. Pusgaminiams paruošiamos ir mirkamos žarnos, malamas ir prieskoniuojamas faršas, faršu kemšamos dešrelės, pusgaminiai pakuojami, sušaldomi iki -18 °C, ženklinami ir laikomi iki realizavimo. Pagaminti produktai – kalakutienos dešrelės;
- ✓ Mėsos gaminių gamybos procesas. Paruošiamos ir mirkamos žarnos, malamas ir prieskoniuojamas faršas, faršu kemšamos dešros ir dešrelės, vykdomas virimas, rūkymas. Ceche sumontuotos dvi paukštienos rūkymo-virimo kameros KERRES JS H-2850, 400V/ 65kW. Kameros dirba su dūmų generatoriais RE 983. Šie įrenginiai skirti maisto produktų virimui, kepimui, troškinimui, džiovinimui, šaltam ir karštam rūkymui, reguliuojama temperatūra nuo 0 iki +140 °C. Rūkymo ciklo trukmė pagal poreikį. Pagaminti gaminiai atvėsunami, pakuojami, ženklinami ir laikomi iki realizavimo. Pagaminti produktai: karštai rūkytos, virtos, šaltai rūkytos, vytintos dešros ir dešrelės, paštetai, karštai rūkyti gabaliniai gaminiai.

Visos operacijos mėsos perdirbimo ceche atliekamos griežtai laikantis higienos reikalavimų: yra visos reikalingos patalpos, įrangos, įrankių dezinfekavimo ir higienizavimo priemonės, palaikoma pastovi aplinkos temperatūra tokia, kad mėsos temperatūra būtų ne aukštesnė kaip +4 °C, kas atitinka (EB) Nr. 853/2004 reikalavimus išpjaustymui ir iškaulinėjimui.

Kalakutienos perdirbimo padalinyje amoniakinė šaldymo kompresorinė 1-11 yra esminis šaldymo sistemos komponentas, naudojamas palaikyti žemą temperatūrą įvairiuose kalakutienos produktų perdirbimo ir laikymo etapuose. Kompresorius atsakingas už dujinės amoniako formos suspaudimą iki aukšto slėgio, o tai padidina jo temperatūrą. Tada šios aukšto slėgio, aukštos temperatūros dujos teka per kondensatoriaus ritinius, kur išskiria šilumą į supančią aplinką ir kondensuojasi į skystį. Tada suslėgtas skystas amoniakas praeina per plėtimosi vožtuvus, kur jo slėgis ir temperatūra žymiai sumažėja, todėl jis išgaruoja į dujas. Šis garinimo procesas sugeria šilumą iš aplinkos ir taip atvėsina vėsina aplinką. Padalinyje naudojami penki kompresoriai:

- ✓ SAB 128 HF, Q=90,8 kW, t=-40 °C, 2 vnt.;
- ✓ SAB 163 HF, Q=458 kW, t=-10 °C, 2 vnt.;
- ✓ SAB 163 HF, Q=710 kW, t=-10 °C, 1 vnt.

Šaldymo agento amoniako per metus sunaudojama 4,5 t. Kalakutienos perdirbimo padalinio technologinės įrangos projektinis pajėgumas 6935 t/m. (19 t/d.) kalakutienos skerdienos. Didesnio kiekio mėsos perdirbti įmonė neturi galimybių, nes nepakanka sandėliavimo patalpų, be to, tam reikėtų keisti esamus perdirbimo linijų našumus, investuojant į technologinės įrangos atnaujinimą. Todėl įmonė nenumato nei šiuo metu, nei netolimoje ateityje didinti esamoje veiklavietėje gamybos pajėgumų.

Siekiant, kad dėl pakuotės medžiagų ir laikymo būdo mėsa nebūtų užteršta, ceche yra atskiros patalpos supakuotai ir nesupakuotai mėsei atskirai laikyti.

Pakavimas. Visos įmonėje naudojamos pakavimo medžiagos atitinka HN 16:2011² bei (EB) Nr. 1935/2004³ nustatytus reikalavimus ir kitus taikomus teisės aktus. Priklausomai nuo rinkos poreikių, mėsa gali būti pakuojama kartoninėse dėžėse, vakuumuojant maistinėse dujose, maišeliuose. Šviežia ir atvėsinta mėsa gali būti pakuojama ir specialiose plastiko dėžėse su įklotu. Popierinių/kartoninių pakavimo priemonių per metus sunaudojama 54,1 t, plastikinių – 7,2 t.

Pakavimas su apsauginėmis pakavimo dujomis yra šiuolaikinis saugus pakavimo būdas, leidžiantis ilgesnį laiką išlaikyti mėsos šviežumą, kokybę ir prekinę išvaizdą be cheminių konservantų. Specialia įranga iš pakuotės išsiurbiamas oras ir įpučiami tie patys įprastą atmosferos orą sudarantys komponentai

² Lietuvos Respublikos higienos norma HN 16:2011 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ (LR SAM 2011-05-02 įsak. Nr. V-41, aktuali redakcija).

³ 2004-10-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, ir panaikinantuis Direktyvas 80/590/EEB ir 89/109/EEB.

(deguonis, azotas ir anglies dvideginis) tik kitokiomis proporcijomis: jei pakuojami termiškai apdoroti gaminiai (pvz., virtos dešrelės), sumažinama azoto ir padidinama anglies dvideginio koncentracija, deguonies nepučiama visai ($\text{CO}_2\text{-}30$, $\text{N}_2\text{-}70$, $\text{O}_2\leq 1$), o jei pakuojama šviežia mėsa, padidinamas deguonies santykis ($\text{CO}_2\text{-}20$, $\text{N}_2\text{-}0$, $\text{O}_2\text{-}80$). Dujoms maisto pramonėje keliami ypatingai aukšti reikalavimai. Deguonis padeda išlaikyti mėsos spalvą, anglies dioksidas slopina bakterijų dauginimąsi.

Supakuota produkcija paduodama ženklinimui ir išgabename į produkcijos ir realizacijos sandėlius-šaldytuvus 1-16. Iš sandėlių autokrautuvu produkcija rampose 1-17 pakraunama į autotransporto priemones, kurios produkciją išveža užsakovams.

GPGB. Gamybinėje veikloje įgyvendintos tiesioginius geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) reikalavimus atitinkančios priemonės:

- ✓ Patalpos pirmiausia valomos sausuoju būdu, patalpų bei įrengimų plovimui ir dezinfekavimui naudojami specializuoti aukšto slėgio plovimo įrenginiai, žarnos su antgaliais ir kiti prietaisai. (10 GPGB skerdykloms⁴ e, f, g metodai);
- ✓ ŠGP greitai surenkami ir, kol bus toliau apdoroti, laikomi uždaroje talpose kuo trumpiau, atšaldomi (12 GPGB skerdykloms a metodas);
- ✓ Gamybinės nuotekos apvalomos riebalų atskirtuve (14 GPGB skerdykloms c metodas);
- ✓ Įmonė įsikūrusi pramoniniame Marijampolės miesto rajone, iki artimiausios gyvenamosios paskirties pastatų daugiau kaip 0,5 km, todėl įmonės veiklos keliamas triukšmas neįtakoja gyvenamosios aplinkos kokybės (17 GPGB skerdykloms a metodas);
- ✓ Kvapo emisijų prevencijai pagal nustatytus protokolus valoma dezinfekuojama, plaunama įranga, autotransporto priemonės (19 GPGB skerdykloms a, b, c metodai);
- ✓ Kompresoriaus efektyvumo didinimas orą imant iš pastato išorės (GPGB maisto pramonei⁵, 2.1.2.3.1 p., Oro tiekimo temperatūros optimizavimas);
- ✓ Plovimui, valymui ir dezinfekavimui nenaudojami pavojingų junginių turintys preparatai (GPGB maisto pramonei, 2.1.3.2 p., Valymas ir dezinfekavimas);
- ✓ Pirminis nuotekų valymas atliekamas apvalant gamybinės nuotekas riebalų atskirtuve (GPGB maisto pramonei, 2.1.5.3.2 p., Pirminis valymas).

Taip pat įgyvendinti ir kiti, horizontalūs, GPGB, tokie kaip elektros energijos taupymas, naudojant automatizuotą ir optimizuotą technologinių procesų valdymą; incidentų, avarijų prevencijos, technologinių įrenginių veikimo monitoringo ir gedimų nustatymo, priešgaisrinių apsaugos priemonių įrengimas ir kt.

Darbo režimas:

- ✓ Darbo dienų skaičius metuose – 365 d. d. (7 d. d. per savaitę);
- ✓ Darbuotojų skaičius – 125 darbuotojai.

3.4. Ūkinės veiklos vykdymo terminai ir eiliškumas, ūkinės veiklos vykdymo trukmė

3.4.1 lentelė. Veiklos vykdymo terminai, eiliškumas

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Įvykdymo terminas
1.	Sanitarinės apsaugos zonos nustatymas (poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų atlikimas)	2024 m. III-IV ketv.
2.	Sanitarinės apsaugos zonos įregistravimas	2024 m. III-IV ketv.
3.	Numatomas eksploatacijos laikas	Neterminuotas

3.5. Informacija, kokiuose ūkinės veiklos etapuose atliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas

⁴ 2023 m. gruodžio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/2749, kuriame pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų pateikiamos išvados dėl skerdyklų, šalutinių gyvūninių produktų ir (arba) valgomųjų subproduktų pramonės geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) (pranešta dokumentu Nr. C(2023) 8434).

⁵ Reference Document on Best Available Techniques Reference Document for the Food, Drink and Milk Industries, 2019.

Poveikio visuomenės sveikatos vertinimas atliekamas pirmojo etapo, t. y. sanitarinės apsaugos zonos nustatymo, metu, kaip atskiras dokumentas.

3.6. Siūlomos planuojamos ūkinės veiklos alternatyvos

Alternatyvios ūkinės veiklos vietos nėra nagrinėjamos, nes teritorijoje veikla jau vykdoma, įrengta visa reikalinga inžinerinė infrastruktūra. Ūkinė veikla neprieštaruoja Marijampolės savivaldybės bendrojo plano sprendiniams.

4. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VIETOS ANALIZĖ

4.1. Planuojamos ūkinės veiklos vieta (adresas) pagal administracinius teritorinius vienetus, jų dalis ir gyvenamąsias vietas

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija vykdoma vieno žemės sklypo teritorijoje, adresu Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.. Nagrinėjama teritorija yra vakarinėje Skriaudučio kaimo dalyje, šalia Marijampolės miesto, vakarinėje Marijampolės savivaldybės dalyje. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Marijampolės sav. 2023 metų pradžioje gyveno 54606 gyventojai (šiuo metu 2024 m. duomenų nėra). Teritorijoje kalakutienos perdirbimo veikla vykdoma nuo 2004 m.. Artimiausia gyvenamoji aplinka, kuriai galėtų turėti įtakos vykdoma veikla – pavienė sodyba Skriaudučio k., nuo ūkinės veiklos sklypo ribos nutolusi 700 m. Panašiu atstumu pietų kryptimi išsidėstę artimiausi gyvenamieji namai tankiai gyvenamose teritorijose – Trakiškių ir Steponiškių gyvenvietėse. Šios gyvenvietės yra šalia Marijampolės miesto, todėl įmonės veikla įtakos aplinkos kokybei neturi. Vietovėje inžinerinė infrastruktūra pilnai išvystyta, iki sklypo ribos privestos visos reikalingos komunikacijos: vandentiekio, nuotekų, ryšių, dujų ir kt.. Sklypo vakarinė pusė ribojasi su Marijampolės miesto riba ir Vasaros g., už kurios išsidėstęs Marijampolės autobusų parkas, automobilių turgus ir automobilių sporto drifto trasa. Apie 30 m atstumu nuo šiaurinės sklypo ribos prasideda Marijampolės Laisvoji ekonominė zona (LEZ). Iš kitų pusių žemės sklypą supa žemės ūkio teritorijos. Artimiausi visuomeninės paskirties pastatai, gydymo bei ugdymo įstaigos yra Marijampolės mieste, Kauno g., apie – apie 2 km į vakarus nuo ūkinės veiklos vietos.

Remiantis Marijampolės savivaldybės teritorijos miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano⁶ pagrindiniu brėžiniu, nustatyta, kad:

- Ūkinės veiklos teritorija patenka į I plėtros prioriteto teritorijas, projektuojamose Marijampolės miesto ribose;
- Ūkinė veikla neprieštaruoja Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams.

Remiantis Lietuvos geologijos tarnybos požeminio vandens vandenviečių su VAZ ribomis žemėlapiu, nustatyta, kad:

- Ūkinės veiklos teritorija nesiriboja ir nekerta požeminio vandens vandenviečių;
- Ūkinės veiklos teritorija patenka į projektu numatytą Marijampolės I vandenvietės (reg. Nr. 61) 3B juostą. Pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą šiame sektoriuje apribojimai esamai ūkinei veiklai netaikomi.

Ūkinė veikla nedaro neigiamo poveikio aplink esantiems objektams, nes veikla nėra tarši, artimoje aplinkoje vyrauja įvairios paskirties (pramonės ir sandėliavimo, komercinės paskirties) teritorijos. Gyvenamųjų namų, visuomeninės paskirties pastatų, rekreacinių ir kurortinių teritorijų artimoje ūkinės veiklos teritorijoje nėra. Žemės sklypas, kuriame vykdoma ūkinė veikla, neturi istorinės

⁶ Patvirtintas 2017 m. rugsėjo 25 d. Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-230.
POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA
Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,
Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

– kultūrinės vertės, nėra valstybinių rezervatų, nacionalinių ar regioninių, gamtos draustinių apsaugos zonų ar juostų ir kitų saugomų teritorijų. Kultūros paveldo vertybių ar archeologinių paminklų žemės sklype taip pat nėra.

Informacija apie sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymą ir įregistravimą

Remiantis Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2 priedo 3.1. papunkčiu (objektai, turintys skerdyklas, skerdyklos, kurių gamybos pajėgumas – 5 ir daugiau tonų šviežios mėsos ir (ar) mėsos produktų per parą), kalakutienos perdirbimo padalinio veiklai yra nustatoma normatyvinė sanitarinės apsaugos zona 200 m. Į normatyvinę sanitarinės apsaugos zoną, kai neatliekamas PVSV, (SAZ ribos pažymėtos nuo teritorijoje esančių taršos šaltinių) patenka 21 žemės sklypas, daugumą jų – kitos paskirties (pramonės ir sandėliavimo) žemės sklypai. Į normatyvinės SAZ ribas (200 m), kai poveikio visuomenės sveikatai vertinimas nebūtų atliekamas, gyvenamieji namai ir gyvenamoji aplinka, visuomeninės paskirties pastatai ir jų aplinka nepatenka.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros 2002 m. gegužės 16 d. įstatymu Nr. IX-886, 24 straipsnio 3 punktu - ūkinėi veiklai ir (ar) objektams, kuriems nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, sanitarinės apsaugos zonų dydis nurodytas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme arba šis dydis nustatomas planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose, atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą. Atlikus planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metu nustatytas sanitarinės apsaugos zonų dydis gali būti sumažintas arba padidintas planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose.

Šioje PVSV ataskaitoje apskaičiuotos rekomenduojamos (patikslintos) SAZ ribos, įvertinus ūkinę veiklą, nustatytos pagal suskaičiuotą aplinkos oro taršos, kvapo ir triukšmo lygį. Rekomenduojamos SAZ plotas yra 5,3994 ha. Rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribos apima visą žemės sklypą. Į rekomenduojamos SAZ ribas gyvenamieji namai ir gyvenamoji aplinka, visuomeninės paskirties pastatai ir jų aplinka nepatenka.

4.2. Žemės sklypo, kuriame planuojama ūkinė veikla, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas (-ai), žemės sklypo plotas, žemės sklypui nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Ūkinė veikla vykdoma vieno žemės sklypo teritorijoje:

- Kadastrinis Nr. – 5114/0005:88, unikalus numeris – 5114-0005-0088. Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis – Kita, žemės sklypo naudojimo būdas – Komercinės paskirties objektų teritorijos. Žemės sklypo plotas – 5,3994 ha. Žemės sklypas nuosavybės teisė priklauso UAB „Krekenavos angrofirmą“. Ūkinės veiklos teritorijoje esantys pastatai:
 - Pastatas – Kalakutų skerdykla ir mėsos perdirbimo cechas. Unikalus daikto numeris – 4400-0155-9471. Bendras plotas – 5278,92 m²;
 - Pastatas – Kontrolės-praleidimo punktas. Unikalus daikto numeris – 4400-0155-9882. Bendras plotas – 38,71 m²;
 - Pastatas – Automašinių plovykla. Unikalus daikto numeris – 4400-0156-0116. Bendras plotas – 160,1 m²;
 - Pastatas – Reagentinio ūkio pastatas. Unikalus daikto numeris – 4400-0159-2265. Bendras plotas – 68,83 m²;
 - Pastatas – Sandėlis. Unikalus daikto numeris – 4400-0159-2476. Bendras plotas – 65,21 m²;
 - Pastatas – Elektros transformatorinė pastotė. Unikalus daikto numeris – 4400-0159-2765. Užstatytas plotas – 17 m²;

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

- Pastatas – Elektros transformatorinė pastotė. Unikalus daikto numeris – 4400-0159-2804. Užstatytas plotas – 11 m²;
- Kiti inžineriniai statiniai – Kiemo statiniai. Unikalus daikto numeris – 4400-0161-7243.

Žemės sklypui nustatytos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos:

- Elektros tinklų apsaugos zonos (III skyrius, ketvirtasis skirsnis). Plotas – 60 m²;
- Elektros tinklų apsaugos zonos (III skyrius, ketvirtasis skirsnis). Plotas – 61 m²;
- Elektros tinklų apsaugos zonos (III skyrius, ketvirtasis skirsnis). Plotas – 182 m²;
- Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zonos (III skyrius, šeštasis skirsnis). Plotas – 190 m²;
- Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zonos (III skyrius, šeštasis skirsnis). Plotas – 153 m².

4.3. Vietovės infrastruktūra

Vandens tiekimas.

Vanduo padalinio reikmėms pagal sutartį su UAB „Sūduvos vandenys“ imamas iš Marijampolės savivaldybės centralizuotos vandentiekio sistemos tinklų. Vandens apskaitai yra įrengti vandens apskaitos prietaisai. Per metus sunaudojama iki 30000 m³ geriamosios kokybės vandens.

Energijos tiekimas.

Elektros energijos poreikis įmonės gamybinėje ir ūkinėje veikloje yra 3000 MWh/m. Ateityje neplanuojama didinti elektros suvartojimą.

Patalpų šildymui šaltuoju metų laiku ir karšto vandens gamybai ištisus metus įmonės katilinėje įrengti 5 vnt. vandens šildymo katilai. Katilinė kūrenama gamtinėmis dujomis, 1200 MW/h per metus, šio kiekio didinti nenumatoma.

Padalinio naudojamos autotransporto priemonės yra UAB „Krekenavos agrofirma“ apskaitoje ir kuro suvartojimas atskirai nedetalizuojamas.

Nuotekų surinkimas.

Buitinės/gamybinės nuotekos. Darbuotojų buitinėse patalpose bei dušuose susidaro nuotekos. Pagal Vandens vartojimo normas RSN 26-90, buitinių nuotekų susidaro 3377 m³/m. (9,3 m³/d.):

Šios nuotekos išleidžiamos į įmonės gamybinių nuotekų, apvalytų riebalų atskirtuve, kolektorių. Tokios nuotekos nėra priskiriamos buitinėms, nes nėra išleidžiamos atskirai nuo kitų objekte susidarančių nuotekų, todėl neatitinka „buitinių nuotekų“ sąvokos, kaip tai apibrėžta Vandens įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje. Technologinių įrenginių plovimo, skerdenų išpjaujimo stalų valymo, taros, autotransporto plovimo bei patalpų plovimo metu susidaro gamybinės nuotekos. Patalpų valymo ir plovimo metu susidaro iki 25623,0 m³/m. (70,2 m³/d.) nuotekų. Taip pat skerdyklos pastate įrengta autotransporto priemonių plovykla, kurioje susidaro iki 1000 m³/m. (2,7 m³/d.) nuotekų, kurios taip pat priskiriamos gamybinėms. Gamybinės nuotekos tiekiamos apvalymui į riebalų atskirtuvą RA. Riebalų atskirtuve yra sulaikomi riebalai, odelės, kaulų ir mėsos skaidulos, kitos smulkios skendinčios dalelės. Šis riebalų atskirtuvo turinys, apie 8 m³/m., periodiškai išsiurbiamas ir išvežamas pagal sutartį su atliekų tvarkytoju. Į riebalų atskirtuve apvalytų gamybinių nuotekų tinklus patenka darbuotojų buitinių patalpose susidariusios nuotekos 3377 m³/m. (9,3 m³/d.). Toliau nuotekos, kurių bendras kiekis 30000 m³/m. (82,2 m³/d.), surenkamos į vieningą kanalizacijos tinklą ir tiekiamos į miesto nuotekų tinklus pagal sutartį su UAB „Sūduvos vandenys“.

Paviršinės nuotekos. Paviršinės nuotekos yra surenkamos nuo dalies teritorijos: nuo autotransporto stovėjimo aikštelių (0,3 ha ploto) ir nuo pastatų stogų (0,54 ha). Surinktos nuotekos uždarais kolektoriais nuvestos į ties sklypo vakarine riba pratekantį Kičupelio upelį, į kurį išleidžiamos per du išleistuvus LN1 ir LN2. Iš viso į paviršinį vandens telkinį per metus patenka apie 4360 m³ paviršinių nuotekų.

Atliekų tvarkymas, šalinimas ir panaudojimas.

Įmonės veikloje per metus susidaro apie 0,03 t 2 kategorijos ŠGP ir apie 500 t 3 kategorijos ŠGP. ŠGP rūšiuojami į tokius, kurie gali būti perdirbami į paklausą turinčius šalutinius produktus ir į atliekas, kurios vežamos utilizavimui į UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ arba perduodami kitam atitinkamų atliekų tvarkytojui, registruotam ATVR. Įmonė sudariusi sutartį su UAB „BHJ Baltic“ dėl perdirbimui

tinkamų ŠGP priėmimo. ŠGP yra taikomas (EB) Nr. 1069/2009. ŠGP, kurie skirti sudeginti, pašalinti sąvartyne arba panaudoti biologinių dujų ar komposto gamybos įmonėje, yra tvarkomi pagal Atliekų tvarkymo įstatymo bei Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus.

Atliekos surenkamos į atitinkamą tarą ir paruošiamos išvežimui iš įmonės teritorijos, laikant jas šaldytuve. ŠGP išgabenami iš įmonės per 24 valandas. Tačiau esant reikalui, kai ŠGP laikomi ilgiau kaip 24 valandas, jie yra laikomi ne aukštesnėje kaip +7 °C temperatūroje ne ilgiau kaip 3 paras, žemesnėje kaip 0 °C temperatūroje ne ilgiau kaip 7 paras ir žemesnėje kaip – 10 °C temperatūroje ne ilgiau kaip 30 parų. Eksploatuojant patalpas, darbuotojų buityje susidaro 20 03 01 mišrios komunalinės atliekos, apie 2500 m³/m. Atliekos kaupiamos konteineriuose įmonės teritorijoje ir perduodamos savivaldybės paskirtam atliekų tvarkytojui. Gamybinės nuotekos apvalomos riebalų atskirtuve, kur susikaupia nuosėdos 02 02 01 plovimo ir valymo dumblas, apie 8 m³/m., kurios periodiškai išsiurbiamos ir išvežamos pagal sutartį su atliekų tvarkytoju. Kitos nereguliariai susidarančios atliekos yra rūšiuojamos, vėliau pagal sutartis perduodamos tolimesniam sutvarkymui atliekų tvarkytojams, įregistruotiems ATVR. Pavojingosios atliekos iki jų perdavimo atliekų tvarkytojams laikinai laikomos ne ilgiau kaip šešis mėnesius, o nepavojingosios – ne ilgiau kaip vienerius metus. Atliekų laikymo talpos atsparios atliekų poveikiui ir apsaugotos nuo aplinkos poveikio.

Susisiekimo, privažiavimo keliai.

Priimama, kad lengvosios ir sunkiosios transporto priemonės į ūkinės veiklos teritoriją atvyksta Vasaros ir Gamyklų gatvėmis. Planuojama, kad per parą į ūkinės veiklos teritoriją atvyksta 2 lengvosios transporto priemonės ir 13 sunkiųjų transporto priemonių.

4.4. Ūkinės veiklos vietos (žemės sklypo) įvertinimas atsižvelgiant į greta ir aplink planuojamą ūkinę veiklą, esančias, planuojamas ar suplanuotas gyvenamųjų pastatų, visuomeninės paskirties, rekreacines ar kitas teritorijas, statinius, pastatus, objektus, nurodytus Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje, ar kitus visuomenės sveikatos saugos požiūriu reikšmingus objektus

Remiantis Marijampolės savivaldybės teritorijos miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano⁷ pagrindiniu brėžiniu, nustatyta, kad:

- Ūkinės veiklos teritorija patenka į I plėtros prioriteto teritorijas, projektuojamose Marijampolės miesto ribose;
- Ūkinės veiklos teritorija nesiriboja ir nepatenka į rekreacinės plėtros potencialui skirtas teritorijas;
- Ūkinė veikla neprieštaruoja Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams.

Ūkinė veikla nedaro neigiamo poveikio aplink esantiems objektams, nes veikla nėra tarši, artimoje aplinkoje vyrauja įvairios paskirties (pramonės ir sandėliavimo, komercinės paskirties) teritorijos. Gyvenamųjų namų, visuomeninės paskirties pastatų, rekreacinių ir kurortinių teritorijų artimoje ūkinės veiklos teritorijoje nėra. Teritorijoje kalakutienos perdirbimo veikla vykdoma nuo 2004 m.. Artimiausia gyvenamoji aplinka, kuriai galėtų turėti įtakos vykdoma veikla – pavienė sodyba Skriaudučio k., nuo ūkinės veiklos sklypo ribos nutolusi 700 m. Panašiu atstumu pietų kryptimi išsidėstę artimiausi gyvenamieji namai tankiai gyvenamose teritorijose – Trakiškių ir Steponiškių gyvenvietėse. Šios gyvenvietės yra šalia Marijampolės miesto, todėl įmonės veikla įtakos aplinkos kokybei neturi. Vietovėje inžinerinė infrastruktūra pilnai išvystyta, iki sklypo ribos privestos visos reikalingos komunikacijos: vandentiekio, nuotekų, ryšių, dujų ir kt.. Sklypo vakarinė pusė ribojasi su Marijampolės miesto riba ir Vasaros g., už kurios išsidėstęs Marijampolės autobusų parkas, automobilių turgus ir automobilių sporto drifto trasa. Apie 30 m atstumu nuo šiaurinės sklypo ribos prasideda Marijampolės

⁷ Patvirtintas 2017 m. rugsėjo 25 d. Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-230.
POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA
Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,
Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

Laisvoji ekonominė zona (LEZ). Iš kitų pusių žemės sklypą supa žemės ūkio teritorijos. Artimiausi visuomeninės paskirties pastatai, gydymo bei ugdymo įstaigos yra Marijampolės mieste, Kauno g., – apie 2 km į vakarus nuo ūkinės veiklos vietos.

5. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VEIKSNIŲ, DARANČIŲ ĮTAKĄ VISUOMENĖS SVEIKATAI, TIESIOGINIO AR NETIESIOGINIO POVEIKIO KIEKYBINIS IR KOKYBINIS APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS

5.1. Planuojamos ūkinės veiklos cheminės taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas

Stacionarūs aplinkos oro taršos šaltiniai gamybinėje teritorijoje. Siekiant inventorizuoti esamų aplinkos oro taršos šaltinių fizinius parametrus ir išmatuoti į aplinkos orą išmetamus teršalus, parengta aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacija.

Patalpų šildymui šaltuoju metų laiku ir karšto vandens gamybai ištisus metus įmonės katilinėje 1-10 įrengti vandens šildymo katilai:

- ✓ ASV tipas CA 150, galia 140 kW – 1 vnt., sunaudoja kuro 16,5 m³/val.;
- ✓ ASV tipas CA 300, galia 350 kW – 3 vnt., sunaudoja kuro kiekvienas po 41,4 m³/val.;
- ✓ Heat Master 101, galia 96,8 kW – 1 vnt., sunaudoja kuro 11,5 m³/val.

Degimo produktai pašalinami per tris 13,0 m aukščio kaminus (t. š. **001**, **002** ir **003**). Katilinė kūrenama gamtinėmis dujomis, 1200 MW/h per metus. Į aplinkos orą išsiskiria gamtinių dujų degimo produktai anglies monoksidas ir azoto oksidai.

Mėsos perdirbimo ceche sumontuotos dvi paukštienos rūkymo-virimo kameros KERRES JS H-2850, 400V/ 65kW. Kameros dirba su dūmų generatoriais RE 983. Šie įrenginiai skirti maisto produktų virimui, kepimui, troškinimui, džiovinimui, šaltam ir karštam rūkymui, reguliuojama temperatūra nuo 0 iki +140 °C. Džiovinimo metu teršalai į orą neišsiskiria. Rūkymo metu teršalai iš kiekvienos kameros į aplinkos orą pašalinami per ortakį (patalpa 1-14, t. š. **004**). Mėsos gaminių rūkymo metu į aplinkos orą išsiskiria kietosios dalelės ir LOJ.

Įmonė neplanuoja didinti gamybos pajėgumų, keisti technologinės įrangos, todėl taršos šaltiniai ir jų išmetami teršalai ateityje nesikeis.

Oro taršos įvertinimas. Siekiant įvertinti ūkinės veiklos sukiamą poveikį aplinkos oro kokybei atlikti aplinkos oro teršalų sklaidos skaičiavimai, naudojant matematinio modelio programą ADMS 4.2. Modeliuojant teršalų sklaidą buvo įvertinti ne tik stacionarūs, bet ir mobilūs taršos šaltiniai – į ūkinės veiklos teritoriją atvykstančios lengvosios ir sunkiosios autotransporto priemonės. Skaičiavimai atlikti pagal maksimalius teršalų išmetimus.

Atlikus aplinkos oro teršalų sklaidos skaičiavimus nustatyta, kad visų teršalų pažemio koncentracijos tiek be fono, tiek įvertinus foninį užterštumą, nei ūkinės veiklos teritorijoje, nei už jos ribų neviršija ribinių verčių (RV), nustatytų Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis (KD₁₀ ir KD_{2,5}) ir ozonu normose⁸:

- ✓ Ties artimiausia gyvenamąja aplinka teršalų koncentracijos siekia 0,00004-0,333 RV;
- ✓ Ties ūkinės veiklos sklypo ribų (rekomenduojamos SAZ ribų) kampais aplinkos ore teršalų koncentracijos siekia 0,001-0,333 RV.

Taršos šaltinių fiziniai duomenys bei į aplinkos orą išmetamas teršalų kiekis užtikrina nustatytą RV nesiekiančią teršalų sklaidą aplinkinėse teritorijose.

⁸ Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos. LR Aplinkos ministro ir Sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 7 d. įsakymas Nr. D1-585/V-611.

5.2. Galimas planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, atsižvelgiant į ūkinės veiklos metu į aplinką skleidžiamus kvapus

Eksplatuojant kalakutų skerdyklą ir mėsos perdirbimo cechą taršos kvapais susidarymas minimalus: įmonėje įdiegta veiksminga atliekų tvarkymo sistema, skirta tvarkyti šalutinius produktus, tokius kaip plunksnos, subproduktai ir nuotekos. Greitai pašalinus šias atliekas, žymiai sumažėja kvapo atsiradimo galimybė. Be to, laikomasi griežtų sanitarijos protokolų, kad būtų palaikoma higiena ir išvengta organinių likučių, galinčių prisidėti prie kvapo susidarymo, kaupimosi. Reguliarus apdorojimo įrangos, paviršių ir patalpų valymas ir dezinfekavimas padeda sumažinti bakterijų dauginimąsi ir nemalonus kvapo junginių susidarymą. Greitas ir efektyvus paukštienos apdorojimas uždaroje sistemoje sumažina žaliavų poveikį aplinkos orui ir sumažina kvapų sklaidimo tikimybę perdirbimo metu. Tam, kad būtų galima įvertinti ūkinės veiklos metu skleidžiamo kvapo koncentraciją gyvenamosios aplinkos ore, iš mėsos gaminių rūkyklos (t. š. **004**) sklindantis kvapas buvo priimtas kaip analogiškas tokiam pat taršos šaltiniui kitame UAB „Krekenavos agrofirma“ eksploatuojamame objekte – mėsos perdirbimo ceche Mantvilionių k., Kėdainių r., kur buvo paimtas mėginys kvapo koncentracijos laboratoriniams tyrimams ir atliktas kvapo koncentracijos nustatymas. Kvapo koncentracija iš katilinės taršos šaltinių (t. š. **001-003**) apskaičiuota pagal metodiką. Kvapo vertinimas atliktas 1,7 m aukštyje (vidutinis aukštis, kuriame uodžia žmogus). ADMS 4.2 programa skaičiuotas 1 valandos kvapo koncentracijos pasiskirstymas, pritaikant 98 procentilį. Gauti rezultatai lyginami su HN 121:2010⁹ 9 punkte nurodyta kvapo koncentracija ribine verte, kuri lygi $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ir šios higienos normos LR SAM 2023 m. rugsėjo 22 d. įsak. Nr. V-1024 pakeitimu, pagal kurį nuo 2026 m. sausio 1 d. nustatoma didžiausia leidžiamo kvapo koncentracijos verte gyvenamojoje aplinkoje – $5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Suskaičiuota maksimali 1 val. 98,08 procentilio kvapo koncentracija $0,5412 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, maksimali koncentracija ties ūkinės veiklos sklypo ribų (rekomenduojamos SAZ ribų) kampais siekia $0,162 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, artimoje gyvenamojoje aplinkoje – $0,005 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Kvapo koncentracijos sklaidos skaičiavimai parodė, kad iš ūkinės veiklos išsiskiriančio ir į aplinką per stacionarius šaltinius patenkančio kvapo koncentracija neviršija HN 121:2010 nurodytos šiuo metu galiojančios kvapo koncentracijos ribinės vertės $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ir nuo 2026 m. sausio 1 d. nustatytos didžiausios leidžiamos kvapo koncentracijos gyvenamojoje aplinkoje $5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

5.3. Fizikinės taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas

Siekiant įvertinti įmonės veiklos keliamą triukšmą buvo atliktas triukšmo lygio skaičiavimas ir vertinimas. Vertinti tik esami stacionarūs ir mobilūs triukšmo šaltiniai, nauji triukšmo šaltiniai ateityje neplanuojami. Stacionarūs triukšmo šaltiniai:

- ✓ Gamybinis pastatas, kuriame veikia technologiniuose procesuose naudojami triukšmą keliantys įrenginiai. Gamybiniame pastate dominuojantis triukšmo šaltinis – skerdyklos išpjauštytojo darbo vieta prie automatinio svaigintuvo, kurio ekvivalentinis triukšmingumo lygis – 97,4 dB. Kartu vertinamas triukšmas nuo darbo vietų, kurių triukšmingumas skiriasi ne daugiau kaip 10 dB nuo dominuojančio triukšmo šaltinio. Kadangi nėra galimybės įvertinti šių triukšmo šaltinių poveikį aplinkos triukšmo atskirai, jie vertinami kaip bendras triukšmą skleidžiantis pastatas, kurio suminis sudaromas triukšmas – 103,3 dB. Triukšmas nuo gamybos patenka į aplinką per pastato sienas (120 mm storio „sandwich“ plokštes). Priimama, kad šaltinis veikia visą parą;
- ✓ Ant pastato stogo įrengta 15 ventiliatorių „DHW 450-4-D IP54“. Vieno ventiliatoriaus triukšmo lygis – 80 dB. Šaltiniai veikia visą parą;

⁹ Lietuvos higienos norma HN 121:2010 "Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore", LR SAM 2010 m. spalio 4 d. įsak. Nr. V-885, nauja redakcija nuo 2016-04-01.

- ✓ Įmonės teritorijoje įrengtos dvi parkavimosi aikštelės 60 ir 14 vietų. Aikštelėse vidutiniškai dienos metu įvyksta 0,17 parkavimosi įvykiu kiekvienai vietai per valandą; vakare ir naktį po 0,3.

Mobilūs triukšmo šaltiniai:

- ✓ Į/iš įmonės vyksta krovininis ir lengvasis transportas vežantis atvežantis žaliavas ir išvežantis produkciją ir atliekas. Dienos metu į/iš įmonės vyks 10 krovininių ir 2 lengvieji automobiliai, vakaro metu – 3 krovininiai (triukšmo šaltinis Nr. 1). Priimama, kad maksimalus judėjimo greitis – 10 km/val.

Vertinant įmonės veiklos keliamą triukšmą – maksimali triukšmo tarša dienos metu susidaro ties įmonės (rekomenduojamos SAZ ribų) šiaurės rytine riba (47,5 dB). Vakaro metu maksimali triukšmo tarša pasiekama ties šiaurės-vakarų riba (47,7 dB), o naktį (40,7 dB). Vertinant transporto srautų sudaromą triukšmą – didžiausia tarša susidaro ties įmonės šiaurės-vakarų riba, kuri yra artimiausia Vasaros gatvės.

6. PRIEMONIŲ, KURIOS PADĖS IŠVENGTI AR SUMAŽINTI NEIGIAMĄ PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKĮ VISUOMENĖS SVEIKATAI, APRAŠYMAS BEI JŲ PASIRINKIMO ARGUMENTAI

Ūkinė veikla visuomenės sveikatai neigiamo poveikio neturi, todėl papildomos priemonės jam mažinti nenumatomos.

7. ESAMOS VISUOMENĖS SVEIKATOS BŪKLĖS ANALIZĖ

7.1. Vietovės gyventojų demografiniai rodikliai

Išanalizavus Marijampolės sav. bei Lietuvos demografinius rodiklius, matyti, kad daugelis demografinių rodiklių yra panašūs. Didžiausias skirtumas pastebimas pagal gyventojų sk. metų pradžioje ir gyventojų gimstamumo rodikliuose.

7.2 Gyventojų sergamumo rodiklių analizė

Išanalizavus Marijampolės sav. bei Lietuvos sergamumo rodiklius, matyti, kad daugelis sergamumo rodiklių yra panašūs.

7.3. Gyventojų rizikos grupių populiacijoje analizė

Populiacija – tai žmonių grupių, kurios skiriasi savo jautrumu žalingiems sveikatai veiksniams, visuma. Žmonių grupės jautrumą sveikatai darantiems įtaką veiksniams lemia keli faktoriai: amžius, lytis, esama sveikatos būklė.

Atliekant poveikio visuomenės sveikatai įvertinimą galima išskirti dvi pagrindines rizikos grupes:

- 1) Dirbantieji, tai grupė žmonių, kurie darbo sutartyje nustatytą laiką dirba galimos padidintos emocinės įtampos, fizikinių, cheminių bei ergonominių rizikos veiksnių sąlygomis.
- 2) Gyventojai, tai grupė asmenų, gyvenančių arčiausiai nagrinėjamos teritorijos.

Ūkinės veiklos poveikis visuomenės grupėms pateiktas 7.3.1 lentelėje.

7.3.1 lentelė. Ūkinės veiklos galimas poveikis visuomenės grupėms

<i>Visuomenės grupės</i>	<i>Veiklos rūšys ar priemonės, taršos šaltiniai</i>	<i>Grupės dydis (asm. skaičius)</i>	<i>Poveikis: teigiamas (+) neigiamas (-)</i>	<i>Komentarai ir pastabos</i>
1	2	3	4	5
1. Veiklos poveikio zonoje esančios visuomenės grupės (vietos populiacija)	Triukšmas, kvapas, oro tarša	Remiantis statistiniais duomenimis Marijampolės sav. 2023 metų pradžioje gyveno 54606 gyventojai	0	Neigiamas poveikis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje dėl ūkinės veiklos nėra numatomas
2. Darbuotojai	Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija	125 darbuotojai	0	Atliktas darbo vietų profesinės rizikos vertinimas
3. Veiklos produktų vartotojai	Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija	0	+	0
4. Mažas pajamas turintys asmenys	0	0	nevertinta	0
5. Bedarbiai	Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija	125 darbuotojai	+	Galimybė įsidarbinti
6. Etninės grupės	0	0	nevertinta	0
7. Sergantys tam tikromis ligomis (lėtinėmis priklausomybės ligomis ir pan.)	0	0	nevertinta	0
8. Neįgalieji	0	0	nevertinta	0
9. Vieniši asmenys	0	0	nevertinta	0
10. Prieglobsčio ieškantys ir emigrantai, pabėgėliai	0	0	nevertinta	0
11. Benamiai	0	0	nevertinta	0
12. Kitos populiacijos grupės (areštuotieji, specialių profesijų asmenys, atliekantys sunkų fizinį darbą ir pan.)	0	0	nevertinta	0
13. Kitos grupės (pavieniai asmenys)	0	0	nevertinta	0

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

7.4. Gyventojų demografinių ir sveikatos rodiklių palyginimas su visos populiacijos duomenimis

Gyventojų demografinių ir sveikatos rodiklių palyginimas su visos populiacijos duomenis pateiktas 7.1 ir 7.2 poskyriuose.

7.5. Planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatos būklei

Ūkinė veikla visuomenės sveikatai neigiamo poveikio neturi. Suskaičiuotos aplinkos oro teršalų pažemio koncentracijos nei be fono, nei su fonu nei ūkinės veiklos teritorijoje, nei artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje, nei prie rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribų neviršija ribinių verčių, nustatytų žmonių sveikatos apsaugai. Kvapo koncentracijos sklaidos skaičiavimai parodė, kad iš ūkinės veiklos išsiskirianti ir į aplinką per stacionarius šaltinius patenkančio kvapo koncentracija nei ūkinės veiklos teritorijoje, nei artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje ar prie rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribų neviršija Lietuvos higienos normos HN121:2010 "Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore" 9 punkte nurodytos ir šiuo metu galiojančios ribinės kvapo koncentracijos ($8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) ar nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios naujos ribinės kvapo koncentracijos ($5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$). Kvapo koncentracijos sklaidos skaičiavimai parodė, kad bendra dėl nagrinėjamame žemės sklype UAB Vilniaus kogeneracinės jėgainės vykdomos veiklos išsiskirianti ir į aplinką per stacionarius šaltinius patenkančio kvapo koncentracija nei žemės sklypo ribose, nei artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normos HN121:2010 "Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore" 9 punkte nurodytos ir šiuo metu galiojančios ribinės kvapo koncentracijos ($8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) ar nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios naujos ribinės kvapo koncentracijos ($5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$). Apskaičiuota, kad viešojo naudojimo gatvėmis pravažiuojančio ir su ūkine veikla susijusio autotransporto sukeliamas triukšmo lygis artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje dienos ir vakaro metu neviršija triukšmo ribinių dydžių, reglamentuojamų pagal HN 33:2011 1 lentelės 3 punktą. Apskaičiuota, kad ūkinės veiklos sukeliamas triukšmo lygis artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje ir ties rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribomis dienos, vakaro ir nakties metu neviršys leidžiamų triukšmo ribinių dydžių, reglamentuojamų ūkinės veiklos objektams pagal HN 33:2011 1 lentelės 4 punktą.

8. SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBŲ NUSTATYMO ARBA TIKSLINIMO PAGRINDIMAS

Remiantis Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2 priedo 3.1. papunkčiu (*objektai, turintys skerdyklas, skerdyklos, kurių gamybos pajėgumas – 5 ir daugiau tonų šviežios mėsos ir (ar) mėsos produktų per parą*), kalakutienos perdirbimo padalinio veiklai yra nustatoma normatyvinė sanitarinės apsaugos zona 200 m. Į normatyvinę sanitarinės apsaugos zoną, kai neatliekamas PVSV, (SAZ ribos pažymėtos nuo teritorijoje esančių taršos šaltinių) patenka 21 žemės sklypas, daugumą jų – kitos paskirties (pramonės ir sandėliavimo) žemės sklypai. Į normatyvinės SAZ ribas (200 m), kai poveikio visuomenės sveikatai vertinimas nebūtų atliekamas, gyvenamieji namai ir gyvenamoji aplinka, visuomeninės paskirties pastatai ir jų aplinka nepatenka. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros 2002 m. gegužės 16 d. įstatymu Nr. IX-886, 24 straipsnio 3 punktu - ūkinei veiklai ir (ar) objektams, kuriems nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, sanitarinės apsaugos zonų dydis nurodytas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme arba šis dydis nustatomas planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose, atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą. Atlikus planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metu nustatytas sanitarinės apsaugos zonų dydis gali būti sumažintas arba

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

padidintas planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose.

Šioje PVSV ataskaitoje apskaičiuotos rekomenduojamos (patikslintos) SAZ ribos, įvertinus ūkinę veiklą, nustatytos pagal suskaičiuotą aplinkos oro taršos, kvapo ir triukšmo lygį. Rekomenduojamos SAZ plotas yra 5,3994 ha. Rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribos apima visą žemės sklypą. Į rekomenduojamos SAZ ribas gyvenamieji namai ir gyvenamoji aplinka, visuomeninės paskirties pastatai ir jų aplinka nepatenka.

9. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO METODŲ APRAŠYMAS

9.1. Panaudoti kiekybiniai ir kokybiniai poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodai ir jų pasirinkimo pagrindimas

PVSV atliktas vadovaujantis Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniais nurodymais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491.

Panaudoti kiekybiniai ir kokybiniai vertinimo metodai:

- Informacijos surinkimas ir apdorojimas;
- Demografijos, sergamumo duomenų rinkimas, statistinis apdorojimas ir analizė;
- Triukšmo taršos modeliavimas;
- Kvapo taršos modeliavimas;
- Aplinkos oro taršos modeliavimas;
- Sveikatai darančių veiksnių kokybinis įvertinimas.

Vertinant vietovės demografinius bei sveikatos rodiklius buvo remtasi Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos sveikatos informacijos centro rodiklių duomenų bazių duomenimis. Atliekant triukšmo sklaidos modeliavimą buvo naudota kompiuterinė programa *CadnaA*. Programos galimybės leidžia modeliuoti pačius įvairiausias scenarijus, pasirenkant vieno ar kelių tipų triukšmo šaltinius (mobilūs - keliai, geležinkeliai, oro transportas, taškiniai - pramonės įmonės ir kt.), įvertinant teritorijos reljefą, sudėtingas kelių bei tiltų konstrukcijas ir pan. Programa taip pat įvertina ir prieštriukšmines priemones, jų konstrukcijas bei parametrus (aukštį, atspindžio nuostolį decibelais arba absorbcijos koeficientą ir t.t.). Vienas iš programos privalumų yra tas, kad triukšmo sklaida skaičiuojama remiantis Europos Sąjungos patvirtintomis metodikomis (kelių transportui – NMPB-Routes-96, pramonei – ISO 9613, geležinkeliams – SRM II ir CNOSSOS-EU, bei oro transportui – ECAC. Doc. 29). Triukšmo lygio skaičiavimai gali būti atliekami pagal dienos, vakaro, nakties transporto eismo intensyvumą, taškinių triukšmo šaltinių skleidžiamą triukšmą, taip pat galima atlikti skirtingų scenarijų (eismo intensyvumas, greitis, sunkiųjų ir lengvųjų transporto priemonių procentinė dalis skaičiuojamame sraute) skaičiavimą ir palyginti rezultatus. Atliekant aplinkos oro teršalų ir kvapo sklaidos modeliavimą naudota ADMS (Cambridge Environmental Research Consultants Ltd, Didžioji Britanija) programinė įranga. ADMS 4.2 yra lokalaus mastelio atmosferos dispersijos modeliavimo sistema. Tai naujos kartos oro dispersijos modelis, kuriame atmosferos ribinio sluoksnio savybės yra aprašomos dviem parametrais – ribinio sluoksnio gyliu ir Monin-Obuchov ilgiu. Dispersija konvekciniemis meteorologinėmis sąlygomis skaičiuojama asimetriniu Gauso koncentracijų pasiskirstymu. Sistema gali modeliuoti sausą ir šlapią teršalų nusėdimą, atmosferos skaidrumą, kvapų sklaidimą, pastatų ir sudėtingo reljefo įtaką teršalų sklaidai, gali skaičiuoti iki šimto taškinių, ploto, tūrio ir linijinių taršos šaltinių išskiriamų teršalų sklaidą. Teršalų sklaida aplinkos ore skaičiuojama pagal vietovės reljefą, geografinę padėtį, meteorologines sąlygas, medžiagų savybes, taršos šaltinių parametrus. Gauti rezultatai lyginami tiek su Europos Sąjungos, tiek su Lietuvos Respublikos teisės aktų bei norminių dokumentų reikalavimais.

9.2. Galimi vertinimo netikslumai ar kitos vertinimo prielaidos

Marijampolės savivaldybės gyventojų demografiniai, mirtingumo bei sergamumo duomenys gali netiksliai atspindėti nagrinėjamos teritorijos gyventojų duomenis. Vietinių gyventojų sergamumo bei

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

mirtingumo rodikliai išsamiai nenagrinėti, nes prognozuojama, kad ūkinė veikla nedarys reikšmingo poveikio gyventojų sveikatai, taip pat gyventojų sergamumo ar mirtingumo rodiklių pokyčiams. Triukšmo sklaidos modeliavimas atliktas naudojant *CadnaA* programinę įrangą, kurioje įdiegtos triukšmo skaičiavimo metodikos, patvirtintos Europos Parlamento ir Komisijos direktyva 2002/49/EB, o rezultatų atitikimas realiai situacijai priklauso nuo skaičiavimo standarto ir įvesties duomenų tikslumo. Aplinkos oro teršalų ir kvapo emisijų skaičiavimams atlikti buvo naudota tam skirta metodika. Matematiniai skaičiavimų bei tyrimų metodai yra pakankamai tikslūs ir objektyvūs. Įvertinus tai, kad skaičiavimai buvo atlikti pagal metodinius nurodymus, laikoma, kad gauti rezultatai neviršija leistinų neapibrėžčių. Aplinkos oro teršalų ir kvapo sklaidos modeliavimas atliktas naudojant ADMS matematinį modelį. Skaičiuojant teršalų dispersiją, reikalinga turėti daug duomenų apie teršalų išmetimus ir vietovės meteorologines sąlygas. ADMS algoritmai yra skirti pažemio sluoksniui, vėjo, turbulencijos ir temperatūros vertikaliniams profiliams, taip pat valandos vidurkių koncentracijoms (nuo 1 iki 24 val., mėnesio, metų) apskaičiuoti, vietovės tipams įvertinti. Oro taršos sklaidos modeliavime galimos paklaidos daugiausia susijusios su ilgalaikių meteorologinių duomenų seka, todėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/50/EB "Dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje" I priede pagrindiniams oro teršalams yra nustatytos neapibrėžčių ribos. Laikoma, kad modeliavimo rezultatai, gauti ADMS programine įranga, neviršija leistinų neapibrėžčių.

10. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO IŠVADOS

- 1) Suskaičiuotos aplinkos oro teršalų pažemio koncentracijos tiek be fono, tiek su fonu nei ūkinės veiklos teritorijoje, nei artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje ar prie rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribų neviršija ribinių verčių, nustatytų žmonių sveikatos apsaugai;
- 2) Kvapo koncentracijos sklaidos skaičiavimai parodė, kad iš ūkinės veiklos išsiskirianti ir į aplinką per stacionarius šaltinius patenkančio kvapo koncentracija nei ūkinės veiklos teritorijoje, nei artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje ar prie rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribų neviršija Lietuvos higienos normos HN121:2010 "Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore" 9 punkte nurodytos ir šiuo metu galiojančios ribinės kvapo koncentracijos ($8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) ar nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios naujos ribinės kvapo koncentracijos ($5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$);
- 3) Apskaičiuota, kad viešojo naudojimo gatvėmis pravažiuojančio ir su ūkine veikla susijusio autotransporto sukeliamas triukšmo lygis artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje dienos ir vakaro metu neviršys triukšmo ribinių dydžių, reglamentuojamų pagal HN 33:2011 1 lentelės 3 punktą;
- 4) Apskaičiuota, kad ūkinės veiklos sukeliamas triukšmo lygis artimiausių gyvenamųjų namų aplinkoje ir ties rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribomis dienos, vakaro ir nakties metu neviršys leidžiamų triukšmo ribinių dydžių, reglamentuojamų ūkinės veiklos objektams pagal HN 33:2011 1 lentelės 4 punktą.

11. SIŪLAMOS SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBOS

UAB „Krekenavos agrofirma“ ūkinei veiklai apskaičiuotos rekomenduojamos (patikslintos) SAZ ribos, įvertinus ūkinę veiklą, nustatytos pagal suskaičiuotą aplinkos oro taršos, kvapo ir triukšmo lygį. Rekomenduojamos SAZ plotas yra 5,3994 ha. Rekomenduojamos sanitarinės apsaugos zonos ribos apima visą žemės sklypą. Į rekomenduojamos SAZ ribas gyvenamieji namai ir gyvenamoji aplinka, visuomeninės paskirties pastatai ir jų aplinka nepatenka.

12. REKOMENDACIJOS DĖL POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO STEBĖSENOS, EMISIJŲ KONTROLĖS IR PAN.

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Kalakutienos perdirbimo padalinio eksploatacija,

Vasaros g. 1, Skriaudučio k., Patašinės sen., Marijampolės sav.

Lietuvos Respublikos Triukšmo valdymo įstatymas nereglamentuoja triukšmo šaltinių valdytojo pareigos vykdyti triukšmo monitoringą. Įstatymas nustato, kad triukšmo šaltinių valdytojas privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių triukšmo lygis neviršytų vietai, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo stebėseną netikslinga, nes neigiamas poveikis visuomenės sveikatai nenustatytas.